

Uniunea Avocaților din Republica Moldova
Союз Адвокатов Республики Молдова
Bar Association of the Republic of Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, str. București, 46, tel.: 022226152, fax: 022226152
e_mail: uniunea.avocailor.rm@gmail.com, www.uam.md

Consiliul Uniunii Avocaților

HOTĂRÂREA nr. 19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022

privind recomandările cuantumului onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică

Examinând la 27 mai 2022 în ședință ordinară chestiunea *Cu privire la recomandările privind cuantumului onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică*,

În baza informației comunicate de dl Alexandru Țurcan și propunerile de modificare prezentate în acest sens,

Urmare a dezbaterilor, în conformitate cu prevederile art. 38 alin. 6) și art. 39 lit. n¹) din Legea nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură,

Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova

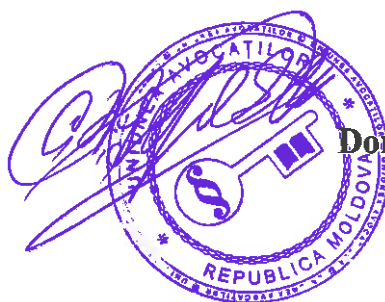
HOTĂRĂȘTE:

Art. 1. Se aprobă modificările la recomandările *privind cuantumului onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică (textul final se anexează)*.

Art. 2. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din momentul adoptării și se publică pe pagina web oficială a Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

Art. 3. Prezenta Hotărâre poate fi contestată în ordinea contenciosului administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, str. Kiev 3, mun. Chișinău, în termen de 30 de zile de la publicare, fără recurgere la procedura prealabilă.

Președintele Uniunii Avocaților

Dorin POPESCU

Uniunea Avocaților din Republica Moldova

RECOMANDĂRI
privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele
de judecată a cheltuielilor de asistență juridică

I. Recomandarea privind cuantumul onorariilor orare și fixe

1. Prezenta Recomandare se va aplica împreună cu prevederile Legii cu privire la avocatură și cele ale Statului profesiei de avocat, care reglementează remunerarea muncii avocaților. Drept izvor de referință în materie de metodologie la stabilirea formelor de asistență juridică și a modalităților de remunerare a avocaților se va aplica și Regulamentul cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, aprobat de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, dar cu excluderea prevederilor referitoare la calculul onorariilor în „unități convenționale”.
2. Contractele de asistență juridică trebuie să fie întocmite în formă scrisă și înregistrate în modul stabilit.
3. Avocaților li se recomandă să stabilească tarife orare sau fixe proprii, care să fie practicate constant pe parcursul anumitor perioade de timp. De asemenea, se recomandă revizuirea periodică (e.g. anuală) a tarifelor proprii, ținând cont de experiența acumulată în ariile proprii de practică, precum și de rata inflației și alte circumstanțe economice, creșterea coșului minium de consum și a altor criterii obiective.
4. Se recomandă ca tarifele orare sau fixe să fie comunicate clienților din timp, în așa mod ca, atunci când se negociază tariful forfetar, să se poată face o referință la acel orar pentru a explica suma onorariului. Mai mult, dacă se va conveni cu clientul (și) asupra unui onorariu de succes, avocatul i-ar putea acorda clientului anumite reduceri la onorariul orar sau fix.
5. Un diapazon rezonabil și recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova este între **70 și 170 euro/oră**, deși avocații sunt absolut liberi să-și stabilească tarifele orare și în afara diapazonului menționat. Stabilirea unor tarife orare mai mari de 170 euro/oră sau mai mici de 70 euro/oră va depinde exclusiv de înțelegerea părților.
6. În cazul în care se optează pentru un tarif orar, avocații vor ține evidența strictă a timpului și vor prezenta clienților rapoarte privind numărul de ore lucrate. Rapoartele vor conține o descriere a acțiunilor de asistență juridică întreprinse de avocat, precum evidența timpului de lucru aferent. Un model de raport se conține în Anexa 1.
7. În cazul în care se optează pentru tarife fixe, avocații vor coordona cu clienții mărimea acestora pentru fiecare acțiune în parte. Un exemplu de abordare a opțiunii tarifelor fixe este prezentat în Anexa 2.
8. În cazul în care acordarea asistenței juridice calificate implică deplasarea avocatului în altă localitate, acestuia i se compensează cheltuielile confirmate de deplasare.

II. Recomandarea privind cuantumul onorariilor de succes

9. Avocatul va coordona din timp cu clientul noțiunea de „succes” pentru a determina condițiile de achitare a onorariului de succes.
10. Nu întotdeauna „succes” înseamnă admiterea integrală a cererilor formulate de avocat; noțiunea de „succes” ar putea însemna și o admitere parțială a cererilor formulate de avocat, atât timp cât un asemenea rezultat ar plasa clientul într-o situație favorabilă. Extinderea noțiunii de „succes” trebuie să fie descrisă în contracte cât se poate mai clar. Se recomandă și includerea unor clauze contractuale în scopul protejării intereselor avocatului de la renunțări abuzive ale clienților la asistența avocatului pe „ultima sută de metri” pentru a evita plata onorariului de succes.
11. Cea mai frecventă metodă de determinare a onorariului de succes este stabilirea unui procent din valoarea acțiunii; deși pot fi practicate și orice alte metode.
12. Mărimea onorariilor de succes ale avocaților, de regulă, descrește pe măsura creșterii valorii litigiului. Deși avocații sunt absolut liberi să-și negocieze cuantumul onorariilor de succes, un plafon de 17% de la valoarea acțiunii pare a fi unul rezonabil. La negocierea cuantumului onorariilor de succes, mai ales în raport cu persoane social-vulnerabile, se va acorda o atenție deosebită concilierii unor asemenea onorarii cu normele deontologice ale profesiei de avocat.

III. Recomandarea privind compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică

13. Cheltuielile pentru asistența juridică suportate de către părți fac parte din cheltuielile de judecare a pricinii. Conform art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică acordată de avocați, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Avocații trebuie să conștientizeze și să le explice clienților că deciziile judecătorești nu pot afecta mărimea onorariilor, ci doar a compensațiilor pe care le pot primi clienții lor pentru cheltuielile respective.
14. Legislația națională nu prevede mecanisme clare și explicite cu privire la determinarea criteriilor de apreciere a caracterului real, necesar și rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică. Totodată, practica instanțelor naționale nu este uniformă în cazurile de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. Astfel, în unele hotărâri judiciare sunt descrise motivele admiterii/respingerii pretențiilor, iar în altele fiind pronunțată admiterea sau respingerea acestora fără un anumit suport justificativ al pretențiilor.
15. Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.
16. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente:
 - a. dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată);
 - b. copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație;

c. listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și timpului aferent acestora (cu tarifului orar).

17. Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de:

- a. complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță;
- b. aportul avocatului la soluționarea cauzei;
- c. timpul și munca depusă de avocat;
- d. aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.);
- e. faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare;
- f. rezultatul obținut;
- g. restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei;
- h. natura și durata relației dintre avocat și client;
- i. experiența, reputația și abilitatea avocatului;
- j. justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză;
- k. suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză;
- l. alți factori, la discreția instanței.

Se recomandă ca avocații să-și încurajeze clienții să atace cu apel sau recurs (după caz), hotărârile judecătorești, atunci când nu sunt de acord cu mărimea compensației, în partea respectivă, chiar și atunci când clientul este satisfăcut de decizia luată în fond în cauza respectivă.

18. Cheltuielile care vor fi suportate de client după emiterea hotărârii instanței sau care au fost determinate de succesul obținut, de regulă, nu sunt adjuocate de instanțe.

19. Se recomandă avocaților să explice clienților modalitatea de compensare de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică și să asigure clienții cu apărare adecvată și bază probatorie suficientă pentru a convinge instanțele de judecată să acorde compensare maximă a cheltuielilor suportate.

20. Recomandarea Baroului Avocaților din Republica Moldova din 29.12.2005 privind cuantumul onorariilor percepute în diverse categorii de cauze își pierde valabilitatea după aprobarea prezentei Recomandări.

21. Consiliul Uniunii Avocaților poate revizui prezenta Recomandare privind diapazonul rezonabil și recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova, ținând cont de rata inflației și alte circumstanțe economice, creșterea coșului minium de consum și a alte criterii obiective.

Anexa 1

**MODEL DE RAPORT
PRIVIND ACTIVITATEA AVOCATULUI ÎN CAUZA _____**

Anexa la Factura nr. _____ din xx.xx.2022

Onorarii de avocat				
Data	Descrierea activităților	Ore	Rata (MDL)	SUMA
00.00.2022				
00.00.2022				
00.00.2022				
00.00.2022				
00.00.2022				
Total				

Exemplu:

Onorarii de avocat				
Data	Descrierea activităților	Ore	Rata (MDL)	SUMA
01.07.2022	Studierea materialelor prezentate de client; discutarea cu [organul de stat] privind situația clientului	Se indică numărul de ore complete (e.g. 2.0) sau fracționate (e.g. 0.75, 1.25)	Se indică suma tarifului orar în lei sau altă valută	Se indică produsul înmulțirii între numărul de ore și rata orară
03.07.2022	Pregătirea proiectului cererii de chemare în judecată			
05.07.2022	Coordonarea textului cererii de chemare în judecată cu clientul; modificarea textului cererii			
06.07.2022	Depunerea cererii de chemare în judecată			
27.07.2022	Pregătirea pentru prima ședință în cauză; pregătirea unui demers privind solicitarea unor materiale de la [organul de stat]			
28.07.2022	Participarea la prima ședință în cauză			
Total				

Anexa 2

EXEMPLU DE APLICARE DE TARIFE FIXE

Un exemplu de abordare a opțiunii tarifelor fixe:

- a. 1500 lei – tarif fix pentru participare în fiecare ședință de judecată în instanțele de orice nivel sau la desfășurarea fiecărei acțiuni procesuale;
- b. 1250 lei – tarif fix pentru realizarea fiecăreia dintre acțiunile următoare:
 - prima întâlnire cu beneficiarul asistenței juridice calificate sau rudele acestuia;
 - întrevedere cu beneficiarul asistenței juridice calificate care se află în detenție, dar nu mai mult de cinci întrevederi pe cauză;
 - luarea de cunoștință cu materialele cauzei în faza pregătirilor pentru desfășurarea acțiunii procesuale sau a ședinței de judecată;
 - luarea de cunoștință de procesul-verbal al ședinței de judecată după terminarea acesteia;
 - formularea obiecțiilor asupra proceselor-verbale ale ședințelor de judecată;
 - luarea de cunoștință cu sentința redactată și explicarea conținutului sentinței beneficiarului de asistență juridică calificată;
- c. 2500 lei – tarif fix pentru întocmirea, după caz, a acțiunii sau referinței la acțiune, întocmirea și depunerea cererilor legate de desfășurarea acțiunilor procesuale, pentru întocmirea și depunerea cererii de apel sau recurs;
- d. 2750 lei – tarif fix pentru admiterea integrală sau parțială a cererii de apel sau recurs, depuse de avocat;
- e. 450 lei – tarif fix pentru fiecare oră suplimentară de așteptare după primele 30 de minute scurse de la ora stabilită pentru ședința de judecată sau acțiunea procesuală;
- f. Avocatul se remunerează cu 750 lei în cazul în care are loc amânarea ședinței de judecată din motive care nu depind de voința avocatului. Această prevedere nu se aplică, dacă amânarea ședinței de judecată intervine din cauza avocatului.
- g. La acordarea asistenței juridice în cazul unor infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, avocatul se remunerează suplimentar cu 500 lei pentru fiecare dintre acțiunile menționate.
- h. Remunerarea avocatului care acordă asistență juridică de urgență se majorează cu 25%, dacă asistența juridică este acordată în zilele de odihnă sau în alte zile desemnate echivalente acestora, sau în zilele de sărbători oficiale.

- i. Remunerarea avocatului care acordă asistență juridică cu utilizarea unei limbi străine (alta decât limbile menționate expres în Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești) se majorează cu 25%, dacă limba străină respectivă este necesară și efectiv utilizată de avocat, pentru a comunica cu persoane și a examina și/sau întocmi documente în legătură cu acordarea asistenței juridice în cauza concretă.
- j. Dacă cauza încetează drept rezultat al împăcării părților, inclusiv prin mediere sau altă modalitate alternativă de soluționare a litigiilor, remunerarea totală a muncii avocatului se majorează cu 7000 lei.
- k. Pot fi prevăzute tarife fixe și pentru alte situații convenite între avocat și client.